

Folkets Hus – Sjønstå, FHS,

Sulitjelma, 16. desember 2013 ,

Fauske kommune,
8200 Fauske,

Att.: Rådmann Even Ediasen.

Kraftutbygging i Fauske kommune, Nordland fylke:

Innledning:

SNU viser til orienteringsmøte i Sulitjelma Samfunnshus onsdag. 6. november 2013, hvor søkerne presenterte sine prosjekt for bygging av 8 småkraftverk i Sulitjelmavassdraget. NVE orienterte om saken sett fra deres ståsted.

I 1990 vedtok Stortinget en ny Energilov som åpnet for et markedsbasert samarbeid om elektrisitetsforsyning med EU. Globalt benyttet det i all hovedsak kullbaserte kraftverk til produksjon av elektrisitet, og ønske om å gå over fra fossilt brennstoff til fornybar energi, "er inn", og har stort fokus sett i miljøperspektivet.

Norge har sammen med den øvrige verden store forurensingsutfordringer på CO₂, og det er lett å la seg "rive med", fordi det er tiltak som vil virke positivt også i den globale målestokk.

Lobbyister og sentrale myndigheter hadde en relativ lett vei til Stortinget, som vedtar utbygging av småkraftverk i Norge, uten reservasjon eller pålegg om å utrede alternativene, hvor et tiltak kunne være gunstig finansiering til rehabilitering av eksisterende kraftverk, i den hensikt å øke produksjonen.

Et paradoks i saken, er at Norge generelt, har for liten kapasitet på linje overføringsnettet, og Nordland fylke har overproduksjon av elektrisk kraft, som begrenser mulighetene til å levere til etterspørselen.

Med Stortinget sitt vedtak om bygging av småkraftverk, åpner det seg et nytt marked for grunneiere til å tjene penger, med en marginal gevinst til fellesskapet, definert som den "siste skvett" av elver og små bekker, som kun utgjør knappe 8 % av de eksisterende utbygde kraftverk i Sulitjelmavassdraget.

Fakta og begrunnelse:

Folkets Hus-Sjønstå, FHS, er ei forening, foretaks nr.: 976680030, som eier Folkets Hus. Huset ble tatt bruk i 1934, restaurert i 1995, og det drives sommerkafe medio juni til ut august.

FHS er også ansvarlig stifter av "Fjellveimarsjen" i 1995, og marsjen arrangeres årlig siste lørdag i juli måned.

FHS har overtatt lærerboligen fra 1903, internatskolen, vil sette den i stand, og gjøre lærerboligen til et billedgalleri med bildemateriell fra 104 års gruvedrift.

"Fjellveimarsjen", som i dag inngår i Norges turmarsjforbund sine terminlister, er identisk med den første transportveien 10 km, som ble bygd fra Sjønstå og frem til "Fossen dam" / "Hellarmo".

FHS har siden 1995 oppgradert, og senere utført et enkelt vedlikehold av vei traseen, grøfting og fjernet tilgroing, samt montert skilt med historiske data, som i all hovedsak er knyttet til hendelser og episoder langs veien, i perioden fra 1887 og frem til 1895.

FHS er forundret over at den første transportveien mellom Sjønstå og Fossendam, ikke er vernet, når FV-830 er vernet i egenskap av å følge den opprinnelige jernbanetraseen, 1915 til 1972, og dermed inneha det kulturhistoriske grunnlag for verning.

Sjønstå, er et tidligere omlastningssted for vare og ferdigproduktene tilknyttet gruvedriften i Sulitjelma, en periode som varte fra 1887 og frem til 1956, da jernbanen ble forlenget til Finneid, ved Saltenfjorden.

Sjønstå gård er et vernet klynge tun fra 1660, som i dag består av 16 små og store bygninger. Bak verningsprosessen står Fauske kommune og Nordland fylkekommune.

FHS har innsigelser på at det gis konsesjon på bygging av Sjønståfossen kraftverk og Tverråmoen kraftverk, dette tiltross for at løsningene er lite skjjemmende, men fordi begge kraftverkene ligger tett opp til vernede områder, og anleggsperiodene vil påføre skade på kulturhistoriske traseer og natur, som det vil være umulig å gjenskape.

Tverrelva, bidrar i dag med vannføring til Sjønstå kraftverk og burde av den grunn være fritatt for ytterlig inngrep.

Det som er igjen av Sjønståfossen, etter inngrep i forbindelse med forlengelsen av jernbanen til Finneid, 1953 til 1956, burde også få leve videre uten inngrep.

Dersom det skulle bli en utbygging, vil FHS / Fjellveimarsjen, kreve første del av den gamle transportveien, som følger elven fra Sjønstå ryddet, ca 100 meter, som ble overfylt med morenemasse, i forbindelse med veibyggingen, nå fv-830, i tidsrommet 1969 til 1972.

Med vennlig hilsen

Folkets Hus - Sjønstå

Egil A Setså